

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Om Videnskabelighed og dens Fremme, især med Hensyn paa Fædrelandet

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Om Videnskabelighed og dens Fremme, især med Hensyn paa Fædrelandet", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1807_63-intro-shoot-idm213.pdf (tilgået 18. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Politisk patriotisme

Krigsstemningen kan også spores andre steder i teksten, idet kampen mod den manglende videnskabelighed bliver fremstillet som en patriotisk gestus, når Grundtvig præsenterer afhandlingens opgave med ordene: "Ogsaa jeg vil her nedlægge mit Offer paa Fædrelandets Alter" (s. 257, se endvidere indledningen til "Maskeradeballet i Danmark"). Efter slaget på Reden 2. april 1801 havde patriotismen fået et stort opsving, som fortsatte i årene op til inddragelsen i Napoleonskrigene. Allerede titlen anlægger en patriotisk vinkel på sagen, idet emnet behandles "med Hensyn paa Fædrelandet".

* Patriotiske slagord anvendes til at opildne såvel afsenderens som modtagerens engagement i videnskabelighedens fremme. Grundtvig forsøger at appellere til sine læsere gennem patriotiske formuleringer som fx: "Alt dette er harmeligt for enhver ægte Dansk, og dobbelt harmeligt under en saa dansk Regiering" (s. 263). Den særligt danske regering, som formuleringen henviser til, var ligeledes et produkt af Napoleonskrigene: Indlemmelsen af Holsten i Helstaten i 1806 havde ført til et brud i det ledende regeringsorgan, statsrådet. De fleste dansktalende medlemmer var tilhængere af indlemmelsen, mens modstanderne overvejende var tysktalende, og de havde i den følgende tid forladt statsrådet.

Grundtvigs modstilling af de uvidenskabelige krigsførende nationer og de fredelige videnskabelige skal også ses i lyset af den patriotiske stemning. Som en modsætning til Europas "sørgelige Syner" fremsætter Grundtvig det ønske, at "Danmark og Norge eller Fædrelandet burde være et trygt Fristed for Videnskab og Konst, naar Vaabengny og Mørkets Aander forjage dem" (s. 253). Ønsket om at højne videnskabeligheden i Danmark er på denne måde indlejret i en storpolitisk kontekst. Samme tendens gør sig gældende i anvendelsen af samtidige litterære værker. Kort efter denne passage citerede Grundtvig fire vers fra Oehlenschlägers pamflet *Svar til Baggeseen paa hans Brev Nouredin til Aladdin* fra januar 1807, der var udkommet, mens Grundtvig skrev sin afhandling. Den citerede passage handler ikke om den litterære fejde, men ligesom Grundtvigs afhandling hylder passagen den danske neutralitetspolitik. Den daværende kronprins Frederik omtales som "Landets fredrige Fader", der:

- ¹ Med Retsind og Aarvaagenhed utrættet staaer
For Danmarks Eden, ei med Hævnens Sværd, men liig
En Engel, med Uskyldighedens Palmegreen,
Og vifter Kampens sorte Pest fra sine Børn, (s. 254)

Oehlenschlägers metafor vender på denne måde uddrivelsen af paradiset (1 Mos 3,23-24) om, således at prinsen fremstår som en engel, der vogter Danmarks grænser. I de efterfølgende vers, som Grundtvig ikke citerede, skrev Oehlenschläger, at de to stridende digtere med forbillede i kongens eksempel bør slutte fred og "jage hver en Tvedragt til det faste Land; / Hvorfra den kom; den fierne vidt vort sølvblaa Hav" (Oehlenschläger 1807, s. 20-21).